

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) 2023/736**z dnia 31 marca 2023 r.****w sprawie określenia szczegółów technicznych stosowania mechanizmu korekty rynku w odniesieniu do instrumentów pochodnych związanych z wirtualnymi punktami obrotu w Unii innymi niż TTF**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) 2022/2578 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 9 ust. 1,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W rozporządzeniu Rady (UE) 2022/2578 w sprawie ustanowienia mechanizmu korekty rynku w celu ochrony obywateli Unii i gospodarki przed nadmiernie wysokimi cenami („rozporządzenie w sprawie mechanizmu korekty rynku”) ustanowiono tymczasowy mechanizm korekty rynku („mechanizm korekty rynku”) w odniesieniu do zleceń składanych na potrzeby obrotu instrumentami pochodnymi Title Transfer Facility („TTF”) oraz instrumentami pochodnymi związanymi z innymi wirtualnymi punktami obrotu z terminem wykonania od następnego miesiąca do następnego roku. Oznacza to, że mechanizm korekty rynku ma zastosowanie do każdego towarowego instrumentu pochodnego będącego przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, którego instrumentem bazowym jest transakcja dotycząca gazu w dowolnym wirtualnym punkcie obrotu w Unii.
- (2) Zgodnie z art. 1 rozporządzenia w sprawie mechanizmu korekty rynku mechanizm korekty rynku ma zastosowanie do zleceń składanych na potrzeby obrotu instrumentami pochodnymi TTF i instrumentami pochodnymi związanymi z innymi wirtualnymi punktami obrotu znajdującymi się w Unii.
- (3) Rozporządzenie w sprawie mechanizmu korekty rynku określa szczegóły techniczne stosowania mechanizmu korekty rynku wyłącznie w odniesieniu do zleceń składanych na potrzeby obrotu instrumentami pochodnymi TTF, a nie w odniesieniu do zleceń składanych na potrzeby obrotu instrumentami pochodnymi związanymi z innymi wirtualnymi punktami obrotu. Takie rozwiązanie było wynikiem pilnej potrzeby zastosowania mechanizmu korekty rynku w odniesieniu do instrumentów pochodnych TTF, ponieważ giełda TTF jest powszechnie postrzegana jako „standardowy” punkt odniesienia dla cen na europejskich rynkach gazu, oraz ze względu na fakt, że stosowanie mechanizmu korekty rynku w odniesieniu do zleceń dotyczących instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu wymagało dodatkowego przygotowania. W związku z tym rozporządzenie w sprawie mechanizmu korekty rynku uprawnia Komisję do przyjęcia aktu wykonawczego w celu określenia szczegółów technicznych stosowania mechanizmu korekty rynku w odniesieniu do instrumentów pochodnych związanych z takimi innymi wirtualnymi punktami obrotu, a mianowicie odnośnie do wystąpienia zdarzenia uruchamiającego mechanizm korekty rynku i stosowania dynamicznego limitu cenowego w stosunku do takich instrumentów pochodnych. Rozporządzenie w sprawie mechanizmu korekty rynku upoważnia również Komisję do wyłączenia w drodze wyjątku niektórych instrumentów pochodnych spośród tych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu.
- (4) Określenie szczegółów technicznych stosowania mechanizmu korekty rynku w odniesieniu do instrumentów pochodnych związanych z takimi innymi wirtualnymi punktami obrotu, a także ewentualne wyłączenie z zakresu stosowania mechanizmu korekty rynku niektórych instrumentów pochodnych spośród tych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu należy oprzeć na kryteriach zapisanych w art. 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie mechanizmu korekty rynku, a mianowicie płynności instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu, dostępności informacji na temat cen takich instrumentów pochodnych oraz wpływie, jaki rozszerzenie mechanizmu korekty rynku na instrumenty pochodne związane z innymi wirtualnymi punktami obrotu wywarłoby na wewnętrznej przepływy gazu, bezpieczeństwo dostaw oraz stabilność rynków finansowych. Takie określenie i ewentualne wyłączenie powinno również uwzględnić sprawozdania z oceny skutków sporządzone przez ACER i ESMA i przedłożone do dnia 1 marca 2023 r. zgodnie z art. 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie mechanizmu korekty rynku.
- (5) Mechanizm korekty rynku w odniesieniu do instrumentów pochodnych TTF jest uruchamiany, kiedy ma miejsce zdarzenie uruchamiające mechanizm korekty rynku, tj. gdy cena rozliczeniowa instrumentu pochodnego TTF o najbliższym miesięcznym terminie wygaśnięcia, opublikowana przez ICE Endex B.V., przekracza 180 EUR/MWh i jest o 35 EUR/MWh wyższa od ceny referencyjnej przez trzy dni robocze. Mechanizm korekty rynku w odniesieniu do instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu w Unii powinien być uruchamiany w tym samym momencie, kiedy ma miejsce zdarzenie uruchamiające mechanizm korekty rynku. Wynika to z dwóch głównych powodów. Po pierwsze w porównaniu z instrumentami pochodnymi TTF wiele instrumentów pochodnych związanych z wirtualnymi punktami obrotu innymi niż TTF charakteryzuje się mniejszą płynnością. Jeżeli aktywacja mechanizmu korekty rynku miałaby opierać się na niepłynnych kontraktach terminowych typu futures, mechanizm ten mógłby być podatny na manipulację i mógłby być uruchamiany niepotrzebnie lub z opó-

⁽¹⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2578 z dnia 22 grudnia 2022 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu korekty rynku w celu ochrony obywateli Unii i gospodarki przed nadmiernie wysokimi cenami (Dz.U. L 335 z 29.12.2022, s. 45).

źnieniem. Po drugie, jeżeli mechanizm korekty rynku miałby być uruchamiany w odniesieniu do instrumentów pochodnych związanych jedynie z niektórymi wirtualnymi punktami obrotu, transakcje mogłyby zostać przeniesione na instrumenty pochodne związane z innymi wirtualnymi punktami obrotu, co mogłoby doprowadzić do zakłóceń na unijnych rynkach energetycznych lub finansowych, np. poprzez dokonywanie przez uczestników rynku arbitrażu między korygowanymi i niekorygowanymi instrumentami pochodnymi, ze szkodą dla konsumentów. Taka ocena została również zawarta w sprawozdaniu z oceny skutków sporządzonym przez ACER, w którym stwierdzono, że mechanizm korekty rynku w odniesieniu do instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu w Unii również powinien być uruchamiany na podstawie ceny rozliczeniowej instrumentu pochodnego TTF o najbliższym miesięcznym terminie wygaśnięcia, zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia w sprawie mechanizmu korekty rynku.

- (6) Na wypadek wystąpienia zdarzenia uruchamiającego mechanizm korekty rynku rozporządzenie w sprawie mechanizmu korekty rynku przewiduje dynamiczny limit cenowy, zgodnie z którym operatorzy rynku nie powinni akceptować zleceń na instrumenty pochodne TTF, a uczestnicy rynku instrumentów pochodnych TTF nie powinni składać zleceń na instrumenty pochodne TTF, których termin wygaśnięcia przypada w okresie od daty wygaśnięcia instrumentu pochodnego TTF o najbliższym miesięcznym terminie wygaśnięcia do daty wygaśnięcia instrumentu pochodnego TTF o najbliższym rocznym terminie wygaśnięcia, przy cenach o 35 EUR/MWh powyżej ceny referencyjnej opublikowanej przez ACER poprzedniego dnia. Ten dynamiczny limit cenowy jest również odpowiedni dla zleceń dotyczących instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu i nie wymaga zmian. Podobnie jak w przypadku instrumentów pochodnych TTF premia z tytułu bezpieczeństwa dostaw w wysokości 35 EUR/MWh odpowiada średniej różnicy między ceną referencyjną a ceną kontraktów terminowych typu futures z terminem wykonania w następnym miesiącu dla szeregu instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu w lecie 2022 r., co odzwierciedla koszty związane z ewentualnymi przeciążeniami w infrastrukturze, jakie mogą wystąpić podczas przemieszczania gazu z terminalu LNG do Europy kontynentalnej w innych regionach Unii. Ponadto stosowanie tego samego pułapu bezpieczeństwa w odniesieniu do wszystkich instrumentów pochodnych związanych z wirtualnymi punktami obrotu powinno ograniczyć ryzyko nieuzasadnionego przenoszenia transakcji między wirtualnymi punktami obrotu oraz ryzyko zakłócenia równych warunków działania w różnych regionach Unii pod względem przyciągania importu LNG, co mogłoby prowadzić do fragmentacji rynków wewnątrz Unii. W swoim sprawozdaniu z oceny skutków ACER zgadza się, że dynamiczny limit cenowy mający zastosowanie do zleceń na instrumenty pochodne TTF jest również odpowiedni w odniesieniu do zleceń na instrumenty pochodne związane z innymi wirtualnymi punktami obrotu.
- (7) Komisja jest zdania, że mechanizm korekty rynku powinien mieć zastosowanie do wszystkich instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu i że nie powinno to podlegać żadnemu wyłączeniu. W swoich sprawozdaniach z oceny skutków ACER i ESMA potwierdziły stanowisko Komisji, zgodnie z którym włączenie innych wirtualnych punktów obrotu nie doprowadzi do znaczących negatywnych skutków dla rynków finansowych lub rynków gazu. Zarówno ACER, jak i ESMA doszły do następujących wniosków: rozszerzenie mechanizmu korekty rynku na instrumenty pochodne związane z innymi wirtualnymi punktami obrotu może przynieść ograniczone dodatkowe korzyści, większość tych instrumentów pochodnych nie posiada wystarczającej płynności oraz niektórzy kontrahenci centralni („CCP”) mogą ponieść dodatkowe koszty w związku ze zmianą procedury dotyczącej zarządzania skutkami niewykonaniem zobowiązania. Biorąc jednak pod uwagę wykonanie rozporządzenia w sprawie mechanizmu korekty rynku, zarówno ACER, jak i ESMA zgodziły się z wnioskiem Komisji, że stosowanie mechanizmu korekty rynku do wszystkich instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu nie doprowadzi do znaczących negatywnych skutków dla rynków finansowych lub rynków gazu. W swojej ocenie i zgodnie z art. 9 ust. 2 rozporządzenia w sprawie mechanizmu korekty rynku Komisja przeanalizowała w szczególności następujące kryteria.
- (8) Po pierwsze informacje na temat cen instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu objętych niniejszym aktem wykonawczym są łatwo dostępne, ponieważ te instrumenty pochodne są przedmiotem obrotu na rynkach regulowanych, które regularnie przekazują informacje na temat cen.
- (9) Po drugie brak płynności niektórych instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu nie prowadzi w praktyce do poważnych problemów z wdrażaniem, ponieważ Komisja celowo wybrała cenę wysoce płynnych kontraktów terminowych TTF typu futures z terminem wykonania w następnym miesiącu jako wskaźnik decydujący o uruchomieniu mechanizmu korekty rynku w odniesieniu do innych wirtualnych punktów obrotu.
- (10) Po trzecie rozszerzenie mechanizmu na instrumenty pochodne związane z innymi giełdami prawdopodobnie nie będzie miało znaczącego negatywnego wpływu na bezpieczeństwo dostaw. Wynika to z faktu, że główny instrument zapobiegania problemom z bezpieczeństwem dostaw, „premia” zawarta w limicie cenowym (nadwyżka w stosunku do cen rynkowych LNG lub „pułap bezpieczeństwa”, o którym mowa w motywie 19 rozporządzenia w sprawie mechanizmu korekty rynku), będzie miała zastosowanie do wszystkich instrumentów pochodnych i zagwarantuje, że mechanizm korekty rynku nie wpłynie negatywnie na zdolność Unii do przyciągania importu LNG. Jest również mało prawdopodobne, aby omawiane rozszerzenie mechanizmu miało znaczący negatywny wpływ na wewnątrzunijne przepływy gazu ze względu na tymczasowe stosowanie mechanizmu korekty rynku oraz fakt, że przepływy gazu w Unii są wynikiem złożonego zestawu pozycji, które wynikają nie tylko z kontraktów na instrumenty pochodne, ale również z wielu innych czynników, na które mechanizm korekty rynku nie ma wpływu, takich jak długoterminowe zobowiązania w zakresie dostaw, transakcje krótkoterminowe i kasowe oraz transakcje zawierane poza rynkiem regulowanym.

- (11) Ponadto nie oczekuje się znaczącego wpływu rozszerzenia mechanizmu korekty rynku na stabilność rynków finansowych, ponieważ ponad 90 % instrumentów pochodnych na gaz ziemny będących przedmiotem obrotu na rynkach regulowanych w Unii stanowią instrumenty pochodne TTF. Jeżeli chodzi o potencjalne dodatkowe koszty, jakie niektórzy CCP mogą ponieść w związku ze zmianą procedury dotyczącej zarządzania skutkami niewykonania zobowiązania, ESMA zauważył, że w momencie publikacji sprawozdania z oceny skutków żaden CCP nie przedstawił informacji, że ze względu na rozporządzenie w sprawie mechanizmu korekty rynku konieczne mogą być istotne zmiany.
- (12) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że żaden instrument pochodny związany z innymi wirtualnymi punktami obrotu nie powinien być wyjątkowo wyłączony z zakresu stosowania mechanizmu korekty rynku.
- (13) W celu zachowania prawidłowego funkcjonowania rynków instrumentów pochodnych oraz umożliwienia uczestnikom rynku odpowiedniego zarządzania ich ekspozycjami na ryzyko niezwykle ważne jest, aby niniejsze rozporządzenie nie kolidowało z kontraktami zawartymi przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia. Z tego samego powodu uczestnicy rynku powinni mieć możliwość skutecznego kompensowania pozycji wynikających z kontraktów na instrumenty pochodne związane z innymi wirtualnymi punktami obrotu zawartych przed rozpoczęciem stosowania niniejszego rozporządzenia. W związku z tym dynamiczny limit cenowy nie powinien mieć zastosowania do kontraktów zawartych przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia ani do transakcji, które umożliwiają uczestnikom rynku kompensowanie lub ograniczanie pozycji wynikających z kontraktów na instrumenty pochodne związane z innymi wirtualnymi punktami obrotu zawartych przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia. Ponadto CCP odgrywają kluczową rolę w zapewnianiu prawidłowego funkcjonowania rynków instrumentów pochodnych TTF poprzez ograniczanie ryzyka kontrahenta. Równie ważne jest zapewnienie, aby rozszerzenie mechanizmu na inne wirtualne punkty obrotu nie naraziło CCP, którzy rozliczają dane instrumenty, na ryzyko w przypadku niewykonania zobowiązania przez członka rozliczającego. Tacy CCP powinni zatem mieć możliwość wdrażania procedur dotyczących zarządzania skutkami niewykonania zobowiązania bez podlegania limitowi cenowemu. W tym celu dynamiczny limit cenowy nie powinien mieć zastosowania do transakcji realizowanych w ramach procedury dotyczącej zarządzania skutkami niewykonania zobowiązania stosowanej przez CCP.
- (14) Nie ma powodu, aby nie stosować innych cech i funkcji mechanizm korekty rynku w odniesieniu do instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu. Obejmuje to przepisy regulujące zawieszenie mechanizmu korekty rynku. Należy zauważyć, że zgodnie z art. 4 ust. 8 w przypadku wystąpienia konkretnych przesłanek wskazujących na to, że wkrótce będzie miało miejsce zdarzenie uruchamiające mechanizm korekty rynku, uruchomienie mechanizmu korekty rynku należy zawiesić, jeżeli spowodowałoby to niezamierzone zakłócenia na rynku. Podobnie zgodnie z art. 6 mechanizm korekty rynku powinien zostać zawieszony w dowolnym momencie, jeżeli dynamiczny pułap bezpieczeństwa miałby prowadzić do poważnych zakłóceń na rynku, wpływających na bezpieczeństwo dostaw, obowiązkowe cele w zakresie zmniejszenia zapotrzebowania na gaz, stabilność i prawidłowe funkcjonowanie rynków energetycznych instrumentów pochodnych, wewnętrzne przepływy gazu, znaczące różnice pomiędzy cenami rynkowymi gazu w Unii lub w stosunku do innych regionów świata lub ważność istniejących umów na dostawę gazu. Ocena niezamierzonych zakłóceń na rynku powinna uwzględniać wpływ na rynek europejski jako całość, a także na każdy wirtualny punkt obrotu, do którego ma zastosowanie mechanizm korekty rynku; w przypadku takich niezamierzonych zakłóceń na rynku decyzja o zawieszeniu miałaby zastosowanie zgodnie z art. 6 rozporządzenia MCM.
- (15) Mając na względzie zmienną i nieprzewidywalną sytuację na rynku gazu ziemnego, należy zapewnić, aby mechanizm korekty rynku mógł być stosowany w odniesieniu do instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu możliwie jak najszybciej w przypadku spełnienia warunków uzasadniających jego uruchomienie. W związku z tym do dnia 31 marca 2023 r. należy określić szczegóły techniczne stosowania mechanizmu korekty rynku w odniesieniu do instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu. Aby jednak zapewnić przedsiębiorstwom prowadzącym w Unii wirtualne punkty obrotu inne niż TTF czas na dokonanie niezbędnych dostosowań, niniejszy akt wykonawczy powinien mieć zastosowanie dopiero od dnia 1 maja 2023 r.
- (16) Środki przewidziane w niniejszym rozporządzeniu są zgodne z opinią Komitetu ds. Mechanizmu Korekty Rynku,

PRZYMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Zakres stosowania

Niniejsze rozporządzenie określa szczegóły techniczne stosowania mechanizmu korekty rynku w odniesieniu do instrumentów pochodnych związanych z wirtualnymi punktami obrotu w Unii innymi niż wirtualny punkt obrotu Title Transfer Facility (TTF) zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2022/2578.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się definicje zawarte w art. 2 rozporządzenia (UE) 2022/2578.

Stosuje się także następujące definicje:

- 1) „instrument pochodny związany z innym wirtualnym punktem obrotu o najbliższym miesięcznym terminie wygaśnięcia” (ang. *front-month*) oznacza instrument pochodny związany z innymi wirtualnymi punktami obrotu, który wygasa najwcześniej spośród instrumentów pochodnych o jednomiesięcznym terminie wykonania będących przedmiotem obrotu na danym rynku regulowanym;
- 2) „instrument pochodny związany z innymi wirtualnymi punktami obrotu o najbliższym rocznym terminie wygaśnięcia” (ang. *front-year*) oznacza instrument pochodny związany z innymi wirtualnymi punktami obrotu, który wygasa najwcześniej spośród instrumentów pochodnych o dwunastomiesięcznym terminie wykonania będących przedmiotem obrotu na danym rynku regulowanym.

Artykuł 3

Stosowanie mechanizmu korekty rynku w odniesieniu do innych wirtualnych punktów obrotu

Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do zleceń składanych w celu obrotu instrumentami pochodnymi związanymi z wirtualnymi punktami obrotu mającymi siedzibę w Unii, innymi niż TTF.

Artykuł 4

Zdarzenie uruchamiające mechanizm korekty rynku w odniesieniu do innych wirtualnych punktów obrotu w Unii

1. Zdarzenie uruchamiające mechanizm korekty rynku dotyczące instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu ma miejsce, gdy spełnione są warunki określone w art. 4 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2022/2578.
2. Dynamiczny limit cenowy zgodnie z art. 4 ust. 5 i 7 rozporządzenia w sprawie mechanizmu korekty rynku ma zastosowanie do instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu, których termin wygaśnięcia przypada w okresie od daty wygaśnięcia instrumentów pochodnych o najbliższym miesięcznym terminie wygaśnięcia do daty wygaśnięcia instrumentów pochodnych o najbliższym rocznym terminie wygaśnięcia.
3. Operatorzy rynku na rynku instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu i uczestnicy rynku takich instrumentów pochodnych codziennie monitorują stronę internetową ACER.

Artykuł 5

Zawieszenie i dezaktywacja mechanizmu korekty rynku w odniesieniu do instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu

Zawieszenie i dezaktywacja mechanizmu korekty rynku w odniesieniu do instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu odbywa się zgodnie z art. 5 i 6 rozporządzenia w sprawie mechanizmu korekty rynku.

Artykuł 6

Prawa nabyte

Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do:

- a) kontraktów na instrumenty pochodne związane z innymi wirtualnymi punktami obrotu zawartych przed datą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia;
- b) zakupu i sprzedaży instrumentów pochodnych związanych z innymi wirtualnymi punktami obrotu w celu kompensowania lub ograniczania pozycji wynikających z kontraktów na instrumenty pochodne związane z innymi wirtualnymi punktami obrotu zawartych przed datą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia;
- c) zakupu i sprzedaży kontraktów na instrumenty pochodne związane z innymi wirtualnymi punktami obrotu w ramach procedury dotyczącej zarządzania skutkami niewykonania zobowiązania stosowanej przez CCP, w tym transakcji pozagiełdowych zarejestrowanych przez rynek regulowany do celów rozliczania.

*Artykuł 7***Wejście w życie**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie siódmego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 maja 2023 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 31 marca 2023 r.

W imieniu Komisji
Przewodnicząca
Ursula VON DER LEYEN
